

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa M. W.

przeciwko D. [...] S.A. w K.

o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 marca 2016 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w B.

z dnia 6 listopada 2014 r., sygn. akt VI Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej 120 zł
tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z 6 listopada 2014 r. oddalił apelację skarżącej powódki M. W. od wyroku Sądu Rejonowego w B. z 15 maja 2014 r., oddalającego jej powództwo o przywrócenie do pracy. Sąd stwierdził, że umowa o pracę na czas określony uległa rozwiązaniu z upływem okresu na który była zawarta (art. 30 § 1 pkt 4 k.p.). W takiej sytuacji nie ma zastosowania art. 32 ustawy z 23 maja 1991 o związkach zawodowych ani wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 12 lipca 2010 r., P 4/10, który dotyczy innej sytuacji. Pozwany nie składał żadnego z oświadczeń wskazanych w art. 32 ustawy o związkach

zawodowych. Ochrona zatrudnienia nie odnosi się do działaczy związkowych, z którymi stosunek pracy wygasł z powodu upływu czasu, na który umowa była zawarta.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na nieważność postępowania z art. 379 pkt 4 k.p.c. wskutek sporządzenia i podpisania uzasadnienia zaskarżonego wyroku, będącego integralną częścią tego wyroku, przez sędziego nieuprawnionego do orzekania w sprawie, bowiem delegowana do Sądu Okręgowego sędzia K. B. (sprawozdawca) miała delegację do Sądu Okręgowego w B. udzieloną wyłącznie na dzień 6 listopada 2014 r., a sporządzenie przez nią i podpisanie uzasadnienia zaskarżonego wyroku nastąpiło po tej dacie. Ponadto w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), polegające na ustaleniu, czy przepisy art. 59 ust. 1 i art. 2 Konstytucji RP, zapewniające wolność zrzeszania się w związkach zawodowych, która to wolność polega na możliwości faktycznego prowadzenia działalności związkowej bez groźby utraty zatrudnienia w związku z prowadzeniem działalności związkowej, zapewniają taką samą faktyczną wolność zrzeszania się w związkach zawodowych i prowadzenia działalności związkowej pracownikom zatrudnionym na podstawie umowy o pracę na czas określony, jak pracownikom zatrudnionym na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, z uwzględnieniem różnic między tymi umowami, czy też wolność zrzeszania się w związkach zawodowych i prowadzenia działalności związkowej, określona w powyższych przepisach Konstytucji RP, należy rozumieć jedynie w sposób formalny i proceduralny, jako zakaz rozwiązywania bądź wypowiedzania stosunku pracy bądź jednostronnego zmieniania warunków pracy lub płacy na niekorzyść pracownika (art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych) w niektórych sytuacjach, bądź w odniesieniu do niektórych tylko grup pracowników, bez względu na strukturę zatrudnienia u danego pracodawcy ani na strukturę zatrudnienia w Polsce.

Pozwany wniósł o nieprzyjęcie skargi i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przysądu i dlatego nie został uwzględniony.

Niezasadnie zarzuca nieważność postępowania. Przepis art. 379 pkt 4 k.p.c. dotyczy sytuacji, gdy skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa. Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] delegował SSR K. B. do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Okręgowym w B. 6 listopada 2014 r. na podstawie art. 77 § 9 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych. Skład sądu orzekającego nie był sprzeczny z przepisami prawa. Teza, że nieważność postępowania wynika z późniejszego sporządzenia i podpisania uzasadnienia wyroku nie jest uzasadniona. Kwestia ta została już oceniona w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Jednoznacznie wszak stwierdzono, że sporządzenie uzasadnienia wyroku oraz jego podpisanie są czynnościami technicznymi wykonywanymi *ex post* i stanowiącymi tylko powtórzenie i utrwalenie motywów wyroku przyjętych przed jego wydaniem i ogłoszeniem, a przedstawionych ustnie po jego ogłoszeniu. Czynność ta pozostaje poza zakresem orzekania, które trwa do chwili ogłoszenia wyroku. Podpisanie uzasadnienia przez sędziego delegowanego dokonane w dniu, którego nie obejmowała delegacja, może stanowić naruszenie przepisu art. 330 § 1 zdanie drugie k.p.c., jednakże jest to uchybienie, które nie ma wpływu na ocenę uprawnienia składu sądu, a w konsekwencji nie może stanowić przyczyny nieważności postępowania określonej w art. 379 pkt 4 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z 27 lutego 2013 r., IV CSK 443/12, LEX nr 1331348; uchwała 7 sędziów z 24 maja 2012 r., III CZP 77/11, OSNC 2012 nr 11, poz. 123).

Istotne zagadnienie prawne nie spełnia się z następujących przyczyn.

Zagadnienie musi występować w sprawie i nie może być dowolnie szerokie, bo funkcja tej podstawy przysądu nie będzie miała wówczas granic. Istotne zagadnienie prawne nie może też być redukowane do zwykłej wykładni prawa i rozwiązywania na tym poziomie ogólnych kazusów. Chodzi o to, że punktem wyjścia w ocenie szczególnej podstawy przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest konkretne (określone) roszczenie jako przedmiot sprawy (sporu). Powódka dochodziła przywrócenia do pracy. Prawo pracy (Kodeks pracy) w tym zakresie wyraźnie określa kiedy i jakie roszczenia przysługują pracownikowi. Jest to regulacja samodzielna i zasadniczo wyłączająca roszczenia cywilne (art. 300 k.p.).

W sprawie umowa o pracę na czas określony uległa rozwiązaniu z upływem czasu na który była zawarta (art. 30 § 1 pkt 4 k.p.c.). Umowa o pracę ustała w określonej dacie i dla sytuacji takiej jak powódki nie są przewidziane roszczenia o dalsze zatrudnianie. Pracodawca nie wypowiadał, nie rozwiązywał ani nie zmieniał umowy o pracę na czas określony powódki, zawartej na czas od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. Powodzenie powództwa (roszczenia) warunkuje stwierdzenie bezprawności działania pozwanego (dłużnika). Ochronę zatrudnienia z tytułu funkcji związkowej powódka miała do rozwiązania umowy. Z tego tytułu nie przysługiwało jej roszczenie o przedłużenie zatrudnienia. Ochrona zatrudnienia jest pochodną stosunku pracy a nie odwrotnie. Związkowa ochrona zatrudnienia ma określony zakres przedmiotowy i czasowy. Nie wynika z niej prawo do dalszego zatrudnienia po rozwiązaniu umowy o pracę z upływem czasu na który była zawarta (art. 30 § 1 pkt 4 k.p.). Takie przedłużenie zatrudnienia nie zachodzi ani z mocy ustawy o związkach zawodowych, ani z mocy innych powszechnie obowiązujących przepisów prawnych. Kwestię tą rozważano już w składach powiększonych. Skład siedmiu sędziów w uchwale z 30 października 1990 r. (III PZP 16/90) stwierdził, że pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony (np. sezon artystyczny), którzy zostali wybrani do zarządu zakładowej organizacji związkowej, korzystają z ochrony przewidzianej w art. 39 ustawy z 8 października 1982 r. o związkach zawodowych (...) jedynie w okresie, na który umowa o pracę została zawarta. Później cała Izba wprowadziła jedynie określoną „korektę” do tego stanowiska, tylko dlatego, że dalsze zatrudnienie miało oparcie w normatywnym źródle prawa, czyli w układzie zbiorowym pracy (zob. uchwała Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 25 marca 1992 r., I PZP 1/92. OSNC 1992 nr 7-8, poz. 116). Czyli przedłużenie zatrudnienia powinno mieć wyraźne podstawy w prawie powszechnym albo szczególnym (uzp, umowa). Ta wykładnia jest aktualna na gruncie obecnego stanu prawnego. Art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych chroni konkretne (indywidualne) zatrudnienie przed rozwiązaniem lub wypowiedzeniem. Ochrona ta nie działa po ustaniu zatrudnienia wskutek upływu czasu na który umowa była zawarta. Podstaw do temporalnie szerszej ochrony nie dają samodzielnie i łącznie art. 59 ust. 1 i art. 2 Konstytucji. Z przepisów tych nie wynika prawo do zatrudnienia. Ustawa

zasadnicza uwzględnia różne wartości, z jednej strony wolności zrzeszania się w związki zawodowe, zasady ochrony pracy, a z drugiej strony wolności działalności gospodarczej, ochrony interesu pracodawców. Nie daje podstaw do władczego zastępowania woli pracodawcy (orzeczeniem sądowym) i zobowiązania go do dalszego zatrudniania pracownika, dlatego że przed ustaniem zatrudnienia pełnił funkcję w organizacji związkowej (art. 11 k.p.). Nie ma ku temu oparcia w prawie materialnym. Chodzi o normę w ustawie zwykłej, a nie aż w ustawie zasadniczej. Takiego przepisu nie ma w prawie pracy (kodeksie pracy) ani w ustawie o związkach zawodowych. Tak kategoryczna ocena może wykraczać poza potrzebę argumentacji, albowiem nie podlega sprawdzeniu zastosowanie prawa w konkretnej sprawie. Wystarczy stwierdzenie, że wniosek nie przedstawia istotnego zagadnienia prawnego, które ma na uwadze art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. oraz § 11 ust. 1 pkt 1 i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (stosowanego odpowiednio do odpowiedzi na skargę).